

Alba Radar

Lakossági közvélemény-kutatási program Székesfehérváron

17. hullám

A fehérvári lakosok véleménye a környezetvédelmi
problémákról

- ÁROP 1.1.14-2012-2012-0009 projekt keretén belül -

2013. április 22.

Készítette: Németh A. Violetta
nemetha.violetta@echomail.hu

Echo Innovációs Műhely
Echo Research Center
www.echonetwork.hu

A kutatás háttere és módszertana

Az Echo Szociológiai Kutatóintézet az Echo Nonprofit Network HDA („Helyi Demokácia Audit”) programjának keretén belül rendszeres társadalomtudományi kutatással vizsgálja a székesfehérvári helyi demokrácia helyzetét. A helyi demokratikus deficit alakulásán túl évek óta vizsgáljuk a lakosok önkormányzattal, az önkormányzati munkával, döntésekkel való elégedettségét is valamint az iskolai demokrácia alakulását. A korábbi kutatási eredmények alapján a jövőben fontos fejlesztési irány a döntéshozók munkájának szakmai támogatása a lakossági vélemények szervezett formában történő feltárásával. Az Alba Radar program éppen erről szól, gyors és olcsó lakossági adatfelvételek (jellemzően telefonos vagy on-line survey kutatások) lebonyolításával egy-egy aktuális közéleti vagy várospolitikai vagy fejlesztési kérdésben megismerni a lakosok álláspontját még a döntés meghozatala előtt és a véleményeket, kutatási eredményeket, úgymint a lakosság álláspontját rendszerezett formában megismertetni a város vezetőivel, döntéshozó testületeivel, szakbizottságaival.

Az első Alba Radar adatfelvételre 2010. júniusában került sor, azóta igyekszünk havonta vagy kéthavonta újra lebonyolítani a kutatást. A 17. hullámra 2013. április 12-14. között került sor, az Echo Innovációs Műhely adatfelvételi részlege 300 fős reprezentatív telefonos kutatást végzett Székesfehérvár felnőtt lakossága körében ebben a hónapban is. A válaszmegtagadásokból fakadó kismértékű torzulásokat többszemponútú matematikai súlyozás segítségével korrigáltuk. A beszámolóban közölt adatok kor és nem szerint reprezentálják a város felnőtt lakosságát. A mintavételi hiba jelen kutatás esetén +/- 3-5 százalék. A kérdőívből kinyerhető empirikus adatokat kódolás után számítógépen rögzítettük és ellenőriztük. Az adatelemzést SPSS programmal végeztük.

A 17. Alba Radar kutatás a környezetvédelmi problémákról, az SZJA 1 százalékos felajánlásával kapcsolatos véleményekről, a katonai sírok, katonai emlékművek gondozásával kapcsolatos attitűdről, a politikai preferenciáról, valamint a munkaerő piaci helyzetről ad hírt. A korábbi kutatási eredmények és vizsgált témák elérhetők a www.echosurvey.hu honlapon.

A Föld napja: április 22

„*Ki mondta, hogy nem tudod megváltoztatni a világot?*” ez a Föld Napja mozgalom jelmondata, mely napot 43 évvel ezelőtt rendezték meg először világszerte.

Az ötletet elsőként John McConnell vetette fel 1969-ban megrendezett UNESCO konferencián, majd az azt követő évben – 1970. március 21.-én – meg is rendezték. Ezt követően, 1970. április 22.-én Denis Hayes (amerikai egyetemi hallgató) egy mozgalmat indított a föld védelmében, melynek apropóján 25 millió amerikai emelte fel szavát a természetért. Húsz évvel később az ökológiai válság jeleit látva kezdeményezték, hogy az '90-es évek a környezet évtizedeként hívják fel a figyelmet a közös felelősségre, melynek érdekében megalapították a Föld Napja Nemzetközi Hírközpontot, ahonnan havonta küldtek leveleket a világ minden országába, hogy hogyan és milyen módon ünnepeljék meg világszerte a Föld napját. Ötleteik széles skálán mozogtak, a faültetéstől a hulladék újrahasznosításán át a különböző egyetemi előadásokig. Több mint 140 ország azonnal csatlakozott a felhívásra, köztük Magyarország is. Napjainkra már 175-re bővült azon országok száma, ahol kisebb- nagyobb mozgalmakkal, rendezvényekkel tesznek valamit a Föld természeti környezetének megóvása érdekében. Magyarországon például mára már a legnagyobb önszerveződő környezeti megmozdulássá vált. *„Több mint 15 000 szervezet dolgozik azon, hogy kialakítsák az egyetlen eseményt, amelyet az egész világon egyszerre ünnepelnek, mindenféle származású, vallású és nemzetiségű emberek”*.¹

E neves nap alkalmából kíváncsiak voltunk arra, hogy a székesfehérvári lakosság hogyan méri fel a manapság egyre égetőbb környezetvédelmi problémák súlyosságát. Mi az, ami szerintük nagyon, vagy mi az, ami kevésbé súlyos probléma térségükben.

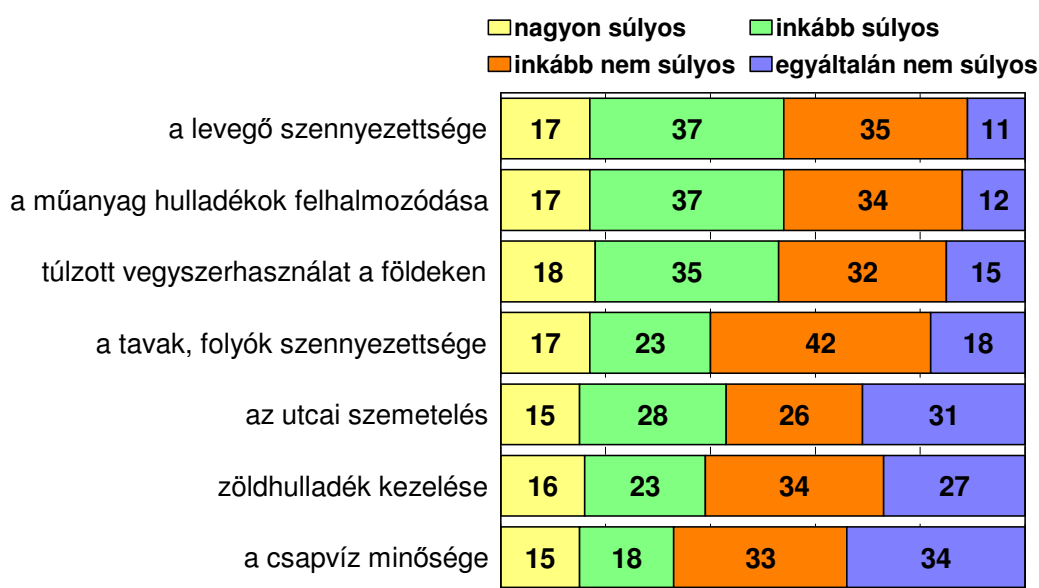
¹ <http://www.fna.hu/tortenetunk/afoldnapja>

Környezetvédelmi problémák Székesfehérváron

Környezetvédelmi problémák közé sorolhatjuk – többek között – a levegő szennyezettségét, a tavak és folyók szennyezettségét, az utcai szemetelést, a csapvíz minőségét, a zöldhulladék nem megfelelő kezelését, a túlzott vegyszerhasználatot a földeken, illetve a műanyag hulladékok felhalmozódását. Felmértük, hogy e problémákat milyen súlyúnak gondolják a Székesfehérváron élő felnőtt lakosság.

A fehérvári lakosság véleménye szerint átlagban a levegő szennyezettsége, a műanyag hulladékok felhalmozódása és a túlzott vegyszerhasználat a földeken súlyosabb probléma, mint a többi felsorolt tényező.

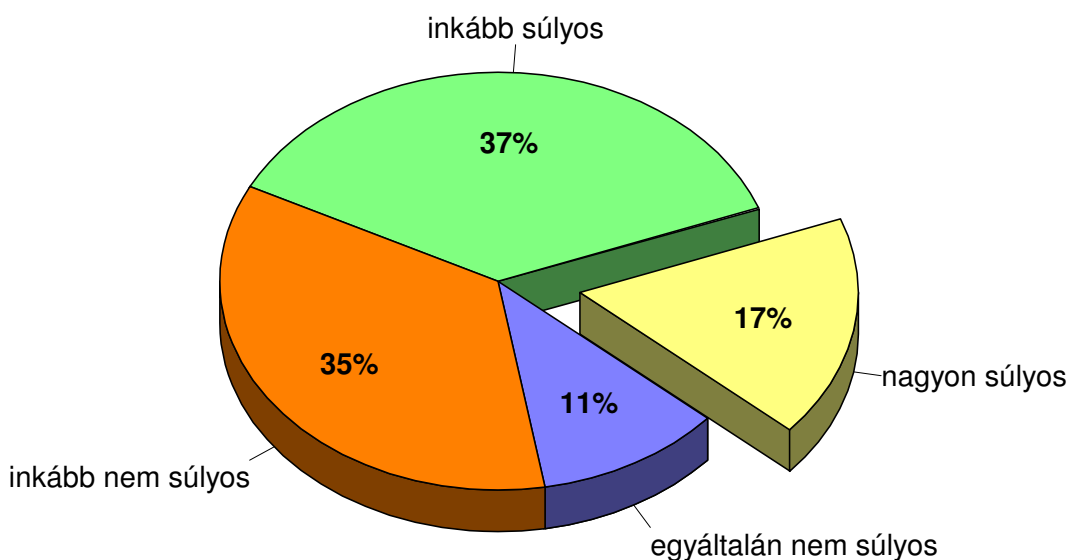
Ön szerint mennyire súlyosak az alábbi környezetvédelmi problémák Székesfehérváron?

százalékos megoszlás

Részletesen elemezve az adatokat láthatjuk, hogy a levegő szennyezettségét a kérdőívet kitöltők 54 százaléka súlyosnak ítélte, 46 százalékuk pedig inkább nem súlyosnak, vagy egyáltalán nem súlyosnak. Az egyes társadalmi alcsoportokat elemezve megállapítható, hogy a férfiak valamivel kisebb mértékben érzik súlyosnak, mint a nők. Korcsoporti megoszlás alapján megállapítható, hogy a 30-44 évesek érzik súlyosabb problémának. Végzettség tekintetében pedig a legalacsonyabb és a legmagasabb végzettségűek vélik nagyobb gondnak a levegő nem megfelelő minőségét.

Ön szerint mennyire súlyos a levegő szennyezettségének környezetvédelmi problémája Székesfehérváron?

Ön szerint mennyire súlyos a levegő szennyezettségének környezetvédelmi problémája Székesfehérváron?

Változó	Kategória	nagyon súlyos	inkább súlyos	inkább nem súlyos	egyáltalán nem súlyos
Nem	férfi	14	30	45	11
	nő	9	39	32	21
Korcsoport	18-29 év	27	19	54	-
	30-44 év	13	49	31	7
	45-59 év	7	30	34	30
	60 év és idősebb	4	35	37	25
Iskolai végzettség	max 8 általános	29	33	21	17
	szakmunkás	6	33	35	26
	érettségizett	5	38	45	12
	diplomás	28	36	32	4

százalékos megoszlás

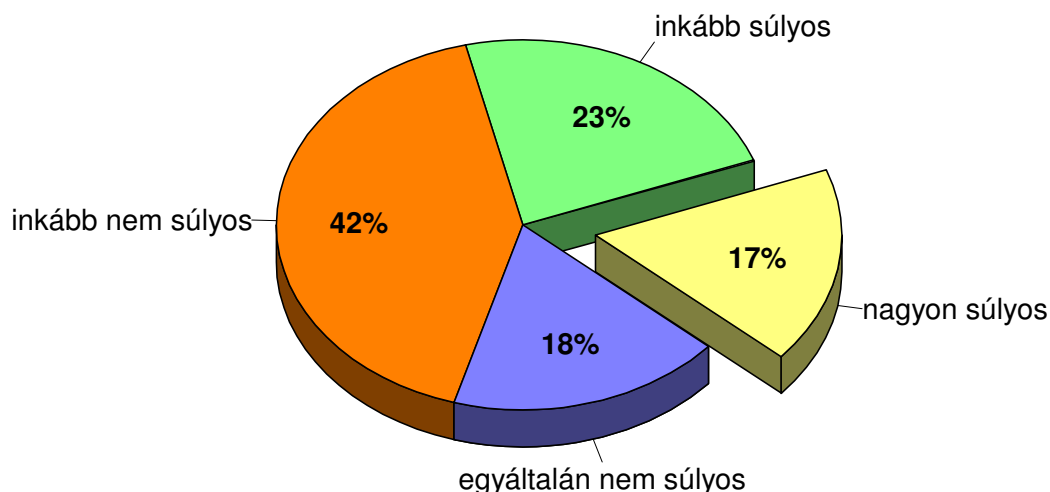
Egy átfogó nemzetközi közvélemény-kutatás szerint a világ legégetőbb környezetvédelmi problémája a vízszennyezés. A GlobeScan által 15 országban készített felmérés² során a válaszadók 93 százaléka tartotta a vízszennyezést komoly problémának. A rangsort tekintve a vízszennyezést és a

² Országoként – Kanada, Egyesült Államok, Mexikó, Brazília, Chile, Nagy-Britannia, Franciaország, Németország, Törökország, Nigéria, Kenya, Oroszország, Kína, India, Fülöp-szigetek – ezer fő részvételével készített attitűd vizsgáló kutatás.

vízhiányt követően kapott helyet a természeti források kimerülése, a levegőszennyezés, majd az állat- és növényfajok kipusztulása.

A tavak és folyók szennyezettségének állapotát a székesfehérvári lakosság – válaszaik alapján – inkább megfelelőnek véli, 60 százalékuk szerint inkább nem, vagy egyáltalán nem súlyos probléma a szennyezettségük. A férfiak, a 45-59 korosztály és a 60 éves, vagy annál idősebbek, valamint a szakmunkások azok, akik kevésbé aggódnak az álló-, és folyóvizek állapotán. A legaggódóbbak a 30-44 évesek és a maximum nyolc általános végzettséggel rendelkezők, 77-78 százalékuk szerint súlyos probléma a vizek szennyezettségének állapota.

Ön szerint mennyire súlyos a tavak, folyók szennyezettségének környezetvédelmi problémája Székesfehérváron?

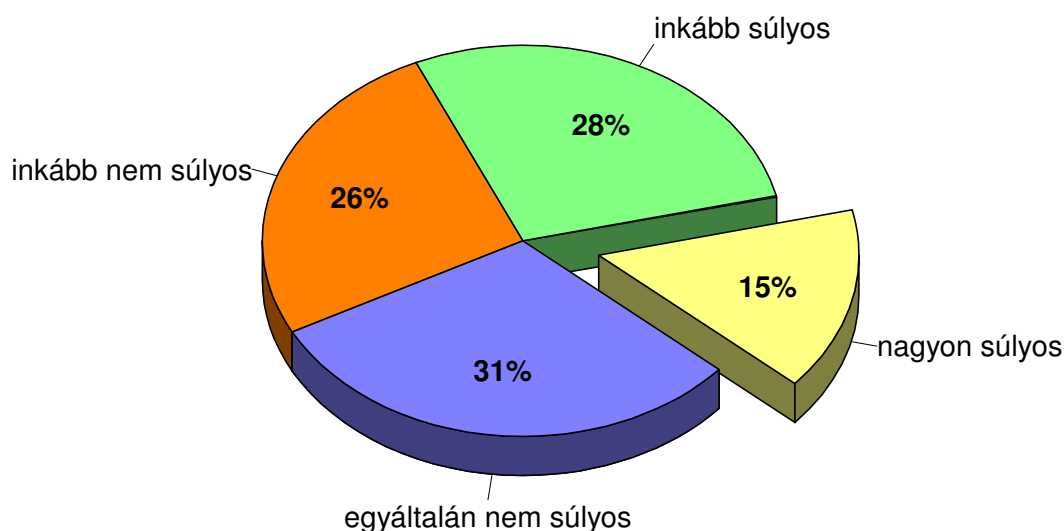
Ön szerint mennyire súlyos a tavak, folyók szennyezettségének környezetvédelmi problémája Székesfehérváron?

Változó	Kategória	nagyon súlyos	inkább súlyos	inkább nem súlyos	egyáltalán nem súlyos
Nem	férfi	17	41	30	12
	nő	18	43	17	22
Korcsoport	18-29 év	12	56	21	11
	30-44 év	28	49	18	5
	45-59 év	16	32	23	29
	60 év és idősebb	12	38	27	23
Iskolai végzettség	max 8 általános	35	43	18	4
	szakmunkás	13	33	27	27
	érettségizett	19	44	20	17
	diplomás	19	54	23	4

százalékos megoszlás

A válaszadók többsége, 57 százalékuk szerint nem igazán probléma az utcai szemetelés a városban. Alcsoportok szerinti bontásban megfigyelhető, hogy a férfiak nagyobb aránya – 65 százaléká szerint –, míg a nők csupán 50 százaléká véli mindezt súlyos problémának. Korcsoportok szerint igen nagy különbség látható. A fiatal felnőttek jóval nagyobb arányban érzik ezt egy súlyos környezetvédelmi nehézségnek, mint az idősebb generáció, továbbá a diplomások köre az, akik szintén nagyobb súlyúnak vélik. A kérdőívre válaszoló diplomával rendelkező felnőttek 70 százaléká igen súlyosnak ítéli az utcai szemetelés helyzetét.

Ön szerint mennyire súlyos az utcai szemetelés környezetvédelmi problémája Székesfehérváron?

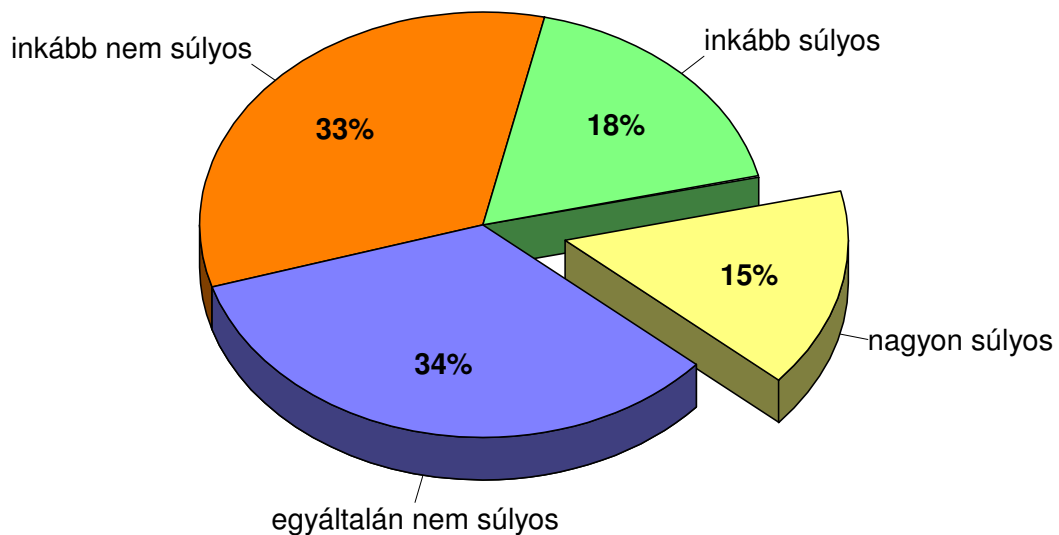
Ön szerint mennyire súlyos az utcai szemetelés környezetvédelmi problémája Székesfehérváron?

Változó	Kategória	nagyon súlyos	inkább súlyos	inkább nem súlyos	egyáltalán nem súlyos
Nem	férfi	41	24	23	12
	nő	23	27	33	17
Korcsoport	18-29 év	54	19	27	-
	30-44 év	37	29	26	8
	45-59 év	18	26	29	27
	60 év és idősebb	23	26	30	21
Iskolai végzettség	max 8 általános	13	50	29	8
	szakmunkás	34	24	17	25
	érettségizett	25	23	39	13
	diplomás	47	23	28	2

százalékos megoszlás

A csapvíz minősége a lakosok harmada szerint súlyos, kétharmada szerint pedig kevésbé súlyos gond. Nagyobb problémának vélik a férfiak, nem egészen háromnegyedük rosszabbnak gondolja, mint a nők többsége. A 18 é 29 éves korosztály majdnem egésze, 90 százaléka szerint szintén nem megfelelő a minősége. 80 százalék fölötti, vagy akörül azok a diplomás végzettségűek, és maximum nyolc általánossal rendelkezők aránya, akik inkább súlyosnak ítélik a víz minőségét. Legkevésbé problémásnak a 45-59 évesekhez tartozók és a szakmunkás végzettségük tartják a csapvíz milyenségét.

Ön szerint mennyire súlyos a csapvíz minőségének környezetvédelmi problémája Székesfehérváron?

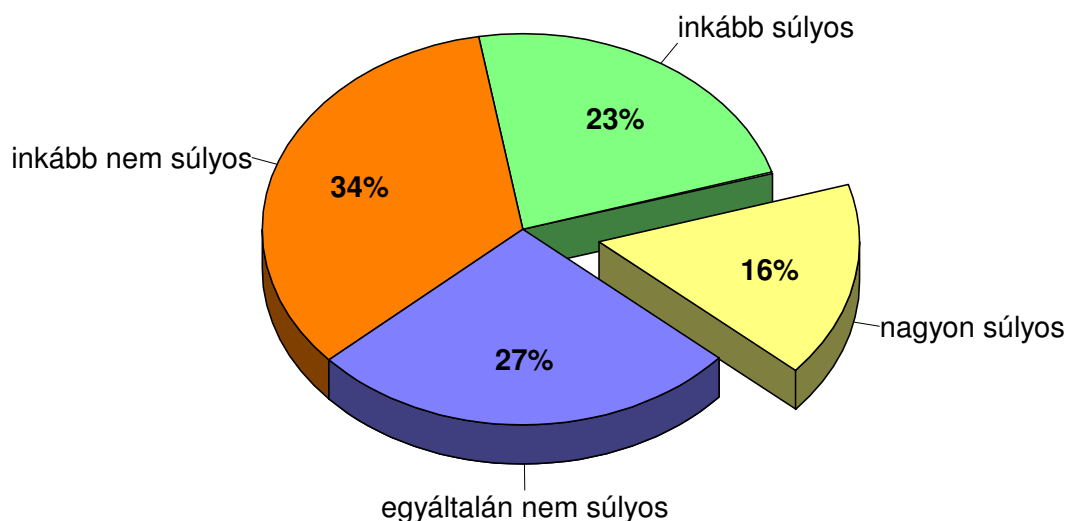
Ön szerint mennyire súlyos a csapvíz minőségének környezetvédelmi problémája Székesfehérváron?

Változó	Kategória	nagyon súlyos	inkább súlyos	inkább nem súlyos	egyáltalán nem súlyos
Nem	férfi	38	35	19	8
	nő	31	32	18	19
Korcsoport	18-29 év	63	27	10	-
	30-44 év	37	40	18	5
	45-59 év	21	30	21	28
	60 év és idősebb	24	32	23	21
Iskolai végzettség	max 8 általános	29	50	17	4
	szakmunkás	32	25	17	26
	érettségizett	29	38	21	12
	diplomás	50	33	15	2

százalékos megoszlás

A zöldhulladék kezelésének környezetvédelmi problémája a lakosság 61 százaléka szerint kevésbé súlyos probléma. Alcsoportok alapján megnézve a 18-29 éves korosztály, és a diplomások érzik nagyobb arányban veszélyesnek ezt a környezetvédelmi problémát.

Ön szerint mennyire súlyos a zöldhulladék kezelésének környezetvédelmi problémája Székesfehérváron?

Ön szerint mennyire súlyos a zöldhulladék kezelésének környezetvédelmi problémája Székesfehérváron?

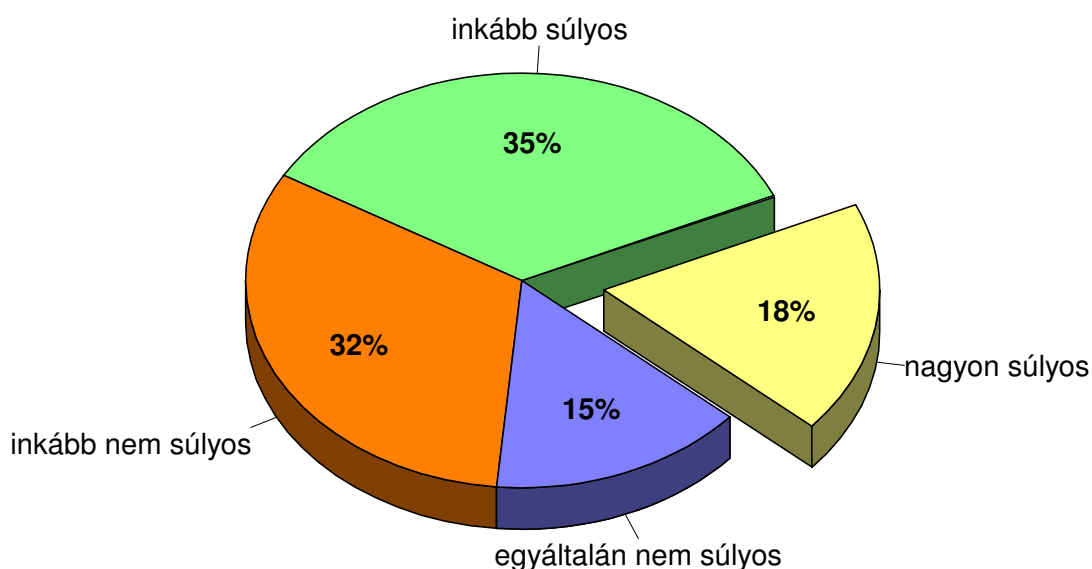
Változó	Kategória	nagyon súlyos	inkább súlyos	inkább nem súlyos	egyáltalán nem súlyos
Nem	férfi	33	29	27	11
	nő	23	39	20	18
Korcsoport	18-29 év	53	35	12	-
	30-44 év	28	42	25	5
	45-59 év	20	27	21	32
	60 év és idősebb	20	32	26	22
Iskolai végzettség	max 8 általános	48	30	18	4
	szakmunkás	19	32	23	26
	érettségizett	19	41	26	14
	diplomás	52	28	18	2

százalékos megoszlás

Magyarországon a természeti erőforrások közül a legjelentősebb a talaj, melynek megóvása környezetvédelmi feladat. A túlzott vegyszerhasználatot a földeken a székesfehérváriak 53 százaléka súlyosnak, 47 százaléka kevésbé súlyosnak véli. Nemi bontásban a férfiak, korcsoportok közül a 30-44

éves korosztályhoz tartozók, végzettség alapján pedig a diplomások köre az, akik a jóval veszélyesebbnek tartják ezt a problémát.

Ön szerint mennyire súlyos a földeken a túlzott vegyszerhasználat környezetvédelmi problémája Székesfehérváron?

Ön szerint mennyire súlyos a földeken a túlzott vegyszerhasználat környezetvédelmi problémája Székesfehérváron?

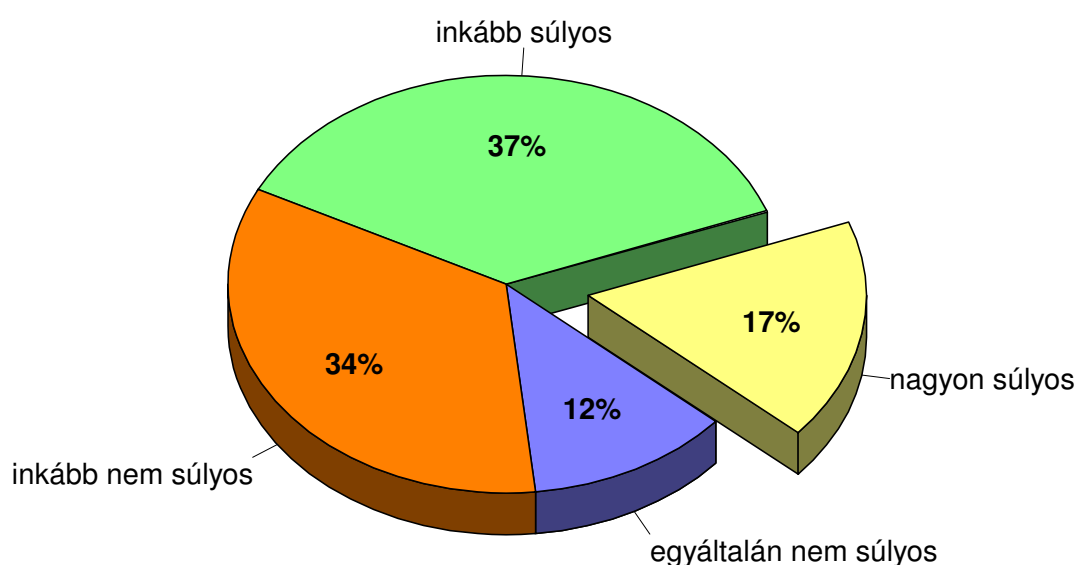
Változó	Kategória	nagyon súlyos	inkább súlyos	inkább nem súlyos	egyáltalán nem súlyos
Nem	férfi	20	30	35	15
	nő	12	33	34	21
Korcsoport	18-29 év	21	23	56	-
	30-44 év	16	43	33	8
	45-59 év	13	21	31	35
	60 év és idősebb	14	33	30	23
Iskolai végzettség	max 8 általános	14	59	23	5
	szakmunkás	9	24	38	30
	érettségizett	15	30	39	16
	diplomás	30	40	28	2

százalékos megoszlás

Ha nem változnak a jelenlegi fogyasztói igények, 2050-re 33 milliárd tonnával nő a világszerte gyártott műanyagtermékek mennyisége. Ennyivel 2,75 milliárd kukásautót lehetne megtölteni, melyek sorba állítva nyolcszázszor érnék körül az Egyenlítőt.

A fehérvári felnőtt lakosság többsége nagyon súlyos, vagy inkább súlyos problémaként definiálta ezt a problémát. Egyes alcsoportokat vizsgálva megállapítható, hogy ennek a problémának a veszélyét a 30-44 éves korosztály érzi leginkább, nem egészen 60 százalékuk inkább-, vagy nagyon súlyosnak ítélte. Végzettség szerinti elemzésnél 60 százalék, és valamivel a fölött mozog a maximum nyolc általánossal rendelkezők és a diplomások aránya, akik szerint súlyos gond a műanyag hulladékok felhalmozódása.

Ön szerint mennyire súlyos a műanyag hulladékok felhalmozódásának környezetvédelmi problémája Székesfehérváron?

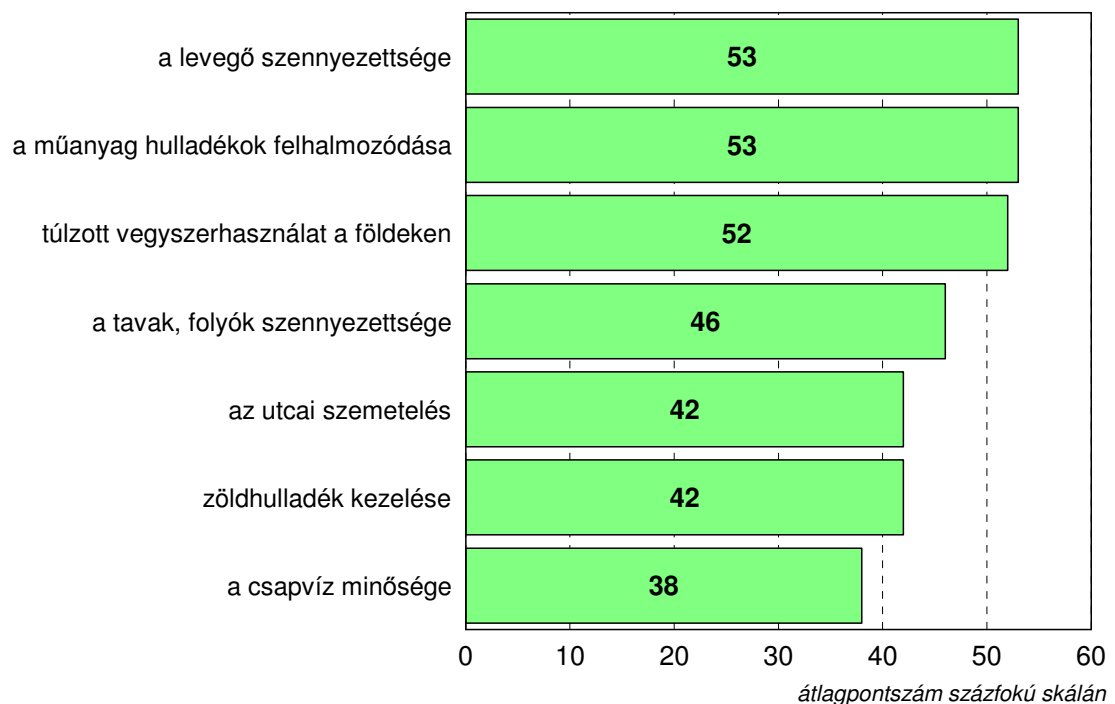
Ön szerint mennyire súlyos a műanyag hulladékok felhalmozódásának környezetvédelmi problémája Székesfehérváron?

Változó	Kategória	nagyon súlyos	inkább súlyos	inkább nem súlyos	egyáltalán nem súlyos
Nem	férfi	8	37	40	15
	nő	15	31	35	19
Korcsoport	18-29 év	10	37	53	-
	30-44 év	14	44	31	11
	45-59 év	11	24	35	30
	60 év és idősebb	11	31	36	22
Iskolai végzettség	max 8 általános	5	57	33	5
	szakmunkás	10	27	38	25
	érettségizett	13	32	41	14
	diplomás	14	46	34	6

százalékos megoszlás

A kapott válaszokat százfokú skálára konvertáltuk át azzal a céllal, hogy az apróbb különbségek is jobban felismerhetőek legyenek. A módszer segítségével nemcsak azt láthatjuk, hogy mit tartanak veszélyesnek és mit nem, hanem relatív sorrendet is felállíthatunk az egyes problémák között. Legnagyobb környezetvédelmi problémának a levegő szennyezettségét, és a műanyag hulladékok felhalmozódását tartják az emberek, illetve komoly veszélynek tartják még a túlzott vegyszerhasználatot is a földeken.

Ön szerint mennyire súlyosak az alábbi környezetvédelmi problémák Székesfehérváron?

Az egyes társadalmi alcsoportokat tekintve főleg a nők, valamint az idősebb korosztály tagjai érzik ezeket a környezetvédelmi problémákat veszélyesnek. Végzettségük alapján pedig a szakmunkások.

Lényeges különbség – százfokú skálán lényeges különbségként 10 pontos eltérést értünk – nemi bontásban a csapvíz minőségének megítélésében tapasztalható. A nők sokkal rosszabbnak vélik, mint a férfiak. Korcsoportok alapján a 45-59 évesek a legkritikusabbak, válaszaikból kitűnik, hogy súlyosabb problémának fogják fel az összes felsorolt környezetvédelmi tényezőt. A csapvíz minősége és a zöldhulladék kezelése terén nagyon magas, 37-35 pontos különbségek figyelhetők meg a legfiatalabb korosztály és ezen korosztály pontszáma között, minél magasabb a kapott érték, annál

nagyobb problémának tartják. Hasonlóképpen nagy a különbség – 32 pont – az utcai szemetelés kérdéskörében, és 21 pont a különbség a levegő szennyezettségének megítélésében is.

Iskolai végzettség alapján is magas a különbségek aránya több tényezőnél. A zöldhulladék kezelését 28 ponttal nagyobb súlyú problémának gondolják a szakmunkások, mint például a maximum érettségivel rendelkezők, és 26 ponttal magasabb értéket kapott a tavak és folyók szennyezettsége is. A levegő szennyezettségének megítélése a diplomások szerint a legkedvezőbb, ez lényegesen alulmarad a többi végzettséggel rendelkezőkhöz képest.

Ön szerint mennyire súlyosak az alábbi környezetvédelmi problémák Székesfehérváron?

1. a levegő szennyezettsége
2. a tavak, folyók szennyezettsége
3. az utcai szemetelés
4. a csapvíz minősége
5. zöldhulladék kezelése
6. túlzott vegyszerhasználat a földeken
7. a műanyag hulladékok felhalmozódása

Változó	Kategória	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Nem	Férfi	51	45	35	33	39	49	53
	Nő	55	48	48	42	45	55	53
Korcsoport	18-29 év	42	44	24	15	20	45	48
	30-44 év	44	34	35	30	36	44	46
	45-59 év	63	55	56	52	55	62	61
	60 év és idősebb	61	53	50	47	50	54	56
Iskolai végzettség	max 8 általános	43	30	45	31	24	39	45
	szakmunkás	61	56	44	46	52	63	59
	érettségizett	55	45	47	39	45	52	52
	diplomás	37	37	28	23	24	34	44

pontszám százfokú skálán

Demográfiai megoszlás

Változó	Kategória	%	Összesen
Nem	Férfi	46	100
	Nő	54	
Korcsoport	18-29 év	17	100
	30-44 év	30	
	45-59 év	25	
	60 év és idősebb	28	
Iskolai végzettség	max 8 általános	8	100
	szakmunkás	36	
	érettségizett	38	
	diplomás	17	